

Landskap: SmålandUpptecknat av: Edith ÖsterlundHärad: VästboAdress: Box 5, SkillestorpSocken: KulltorpBerättat av: Anders Johansson f. 1859
Emma Österlund f. 1862Uppteckningsår: 1941Född år i KulltorpLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVFörpantad gård, som ökänt
fruntimmer hade förpantnings-
papper på.

s. 1-10.

Etn. sam.

(L.u.F. 29.)

Process ang. rättighet till
gården

s. 3-10.

"Hänkepengar" till socknen.

s. 11-16.

Betaling för stenkvarning.

s. 11-13.

Krimona värde, spunnv m.m.

s. 13.

Bröd av "syre" och linfrö.

s. 14.

Ulm a K. 11
" K. 11b"Hallenstjänst" (hals tjänst) och
betaling här för.

s. 18-19.

De fattiga gick omkring och
tiggde, - mat här bärge på fattig
huset.

s. 19.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 7189:1

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Edith Österlund*
 Härad: *Västbo* Adress: *Box 5, Kulleström*
 Socken: *Kulleström* Berättat av: *Anders Johansson*
 Uppteckningsår: *1941* Född år *1859* i *Kulleström*.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ett 1/2 mtl. Kalset, Kulleström
 var i gamla tider fri-
 pantat. Rätten på fripant-
 ringen uppköps av en herre
 som var bosatt i Hockholm
 och hette Arminoff. Jordägar-
 na betalade 200 daler om
 året i fripantningränta
 tills framåt 1860-talet.

etn. II

Ett okänt fruntimmer som
 kallades Klodda (något annat
 namn är ej känt på henne)
 hade också fripantningspapper
 på att hon skulle ha rättig-

Skriv endast på denna sida!

het att regera vinstrikt
och laglös i Förskalslödes
Kulset. Akrama därefter kri-
de hon till nästan alla
och då Johan Bengtsson flytta-
de in till Kulset och skulle
taga an den sördesta gården
hade lantmäteriet nyss
blivit klart. Det var 1855
han tog an gården. Han fört-
rade på att denna kvinna
regerade överallt på gården
och på samma gång levde
ett så ordligt liv. Han hade
flera barn med olika fäder
och alla obekanta element
gjorde vägen till hennes
stuga. Denna kvinna hade

aldrig varit gift, ej heller
hennes morfar som levat
samma leveene. Och då
satt hon med sina papper
och clak var hon. Då beslöt
man i gården att öppna
process emot "Klodda" och
försöka ankända henne papp-
peren. Man hade inga andra
argument att komma med
än hennes ohederliga leve-
ne. Man processade med
honne både länge och väl
och till sist dömdes hon
till 40 par spö eller ett
mindre. Då föll Klodda
till föga fruktande de bys-
liga straffet och gick med

god frilåtning, vilket bröder-
na blevo överlyckliga för
och hem erhill något mindre
daler för att hem skulle
avträda och överlämna
sinna papper på besittnings-
rätten i gården. Och så drog
hem därifrån och kommunen
gick taga an henne på hen-
nes sista tid. Hem levde inte
länge efter det hem avträtt
sinna besittigheter i Kal-
set.

Hem har sin i dag minnen
efter henne då hemmen god
älskar hem haft heta: Hone
Klodddebiter, Lilla Klodddebiter,
ridde hem om, Klodddebiter och

var slätterbol hem hade rätt
att slå på. Kloddeskullen
där stugan stod, Tjoparskullen
där Ladugården hennes stod
Kloddeskullen där skulle hem
lägga sitt vatten. Denna käl-
la finns också i dag. Klodd-
Kalle hade smedja också
på ägarna. Smedelaren har
genom resten av smide
i jorden där smedjan stått
där han plöjt jorden där. Detta
på 1900-talet. Hur hem kom-
mit att ha paper på att
hon skulle disponera och be-
bo Kalsch vet man ej, men
man tror att det var en
herreman som ägt Kalsch

och givit henne papper på
hennes rättigheter. Hon kan
den sina slutsatser av hennes
brevne, by hon ungicks
även med höga herren.

(Hon berättar att i Tingshult,
Rendstrup, fanns en piga för
långt tillbaka i tiden som
hade ett barn med en herre
som härstammade från
Belgien och bar namnet
Holtwood och ^{att} denne herre
lovade henne så mycket
jord i Östra Tingshult som
hon kunde "blåsa" ut
på dagen! Nåväl, hon gjorde så
och det blev 1/4 mk. och den
gården är den största ~~en~~

* Läst
märke om-
kring!)

går än i dag.) Därifrån är det mycket
troligt att Klodda också
erhållit besittningsrätt på
livstid, under lifvande för-
hållanden.

* En dotter till Klodda som
hette Måita vanligen kallad
Klodde-Måita sade då hon
våkade upp: "Kora va' mor-
mo' kora a' mor kora
så' ja bli när ja blir
stor!" Detta gick i uppfyllel-
se, fem barn fick hon med
olika män och s. o. m. präst-
en i församlingen hörde till
några av dem. Nämndeman-
nen och prästen förlade om
hennes gnost. Nämndemannen

"Denne
del här
ej bringas
till offentlig-
heten"
ang. dottern
Måita"

hade dock inga barn med han-
 ne. Men han höll sig hos han-
 ne vilket man allmänt viss-
 te. Detta ~~var~~ ^{mycket länge sedan!} ~~happade~~ ^{happade}
~~innan~~ innan Johannes Per-Olof-
 son blev nämndeman. En nämnde
 man är ^{mycket} äldre datum. Denne
 man skulle en gång ha ut-
 kilat sten till bygge då han var
 förarglig vid stenarbetaren ~~att~~
 därför att stenen var svår att
 arbeta med. Han utlät sig
 sålunda: "Du begriper du
 visst inte på klöven"! "Vad
 den andre svarade: "Begriper
 du du på klöven på klodda??"
 Då glöb blev nämndemannen
 att han gick ifrån arbetaren
 med samma.

P. U. F. 29

Lång tid efter det Condannen
i Kalack processat med
Kloddan, fick dessa till-
gälle att lösa sig till
försämringspapperen av
Amundsen det kostade dem
500 riksdaler. Men det var
glada kommar som dog emot
försämringspapperen och
man skall inte undra
på det. Denna skall tillika
med "Kloddan" hade hängt
över dem som en morsa decen-
nium efter decennium och
man kan godt tänka sig
att det lästade och glägen
blev stor för lusten och hem
som aldrig varit annars icke

och är in i skatten till
Bumhoff. Anders Fahl, med-
delarens morfar, som inflyt-
tade till Kalset 1837 hade
betalat denna skatt i sin
bondestid ^{här} efter honom Johan
Bengtsson som inflyttade 1855
till Kalset, dessa bönder i
förra Kalset hade det värst
ty då hade de haft denna
otrevliga kvinna att göra
med också. Men kan godt
tänka sig hur svårt ~~stää~~ i-
~~färdet~~ hade det i fram-
farna tider. Det är med
vetund blandat med beund-
kan man följa deras strä-
samma kamp för tillvaron.

Under åren 1868 - 69 blev det
härda tider för befolkningen
i Kulltups. Det kom skänke-
pengar till socknen dessa
daga präster, länsmannen,
och kommunalordföranden
känd om. Men fick det fattiga
folket arbeta för dessa pengar
som de aldrig skulle göra.
Men detta visste inte de-
sa som voro vana att trå
och slita tidigt och sent.
Meddelens far, Johan Bengts.
som fick gå till Aggarp
och slå sten eller kruska
sten som man sade. Han gick
kl. 4 på morgnen och det var
en halv mils väg till arbets-

25 öre
tunnan
betaldes
för stenkusck
dring.

platsen. Kl. 7 gick meddelar-
ens mor medfrände en båt
med välling i till far maten
för dagen och så stannade hon
dagen över och hjälpte honom
med arbetet. Hon hade gjort
syslorna i latugården klätt
barnen som voro fem och
givit dem mat. Den minste
var bara några månader
och den äldsta var 11 år och
hon skulle sköta om hemmet
med sin äldste brors hjälp
som var 9 år medan far
och mor voro borta. Då
solen sjunkit i väster vandra-
de de båda vakarna hem
trötta men nöjda över att ha

Kommitté gjärna tre och en
halv daler eller 75 öre
sällsamman. Så var det att
göra arbetet på gården då
man kom hem, skita om krea-
turen o. s. v. Så frigick
dag efter dag, men ingen bröde
Johan Bengtsson eller hans hus-
stuga klaga. Och inga andra fat-
tiga heller. De tackade Gud
att det kommit pengar de
kunde gå arbeta för i de
härda dagarna. De kreimur
som inte frigde med mämmer
ut i arbete fingo sina klada
kläde (= huvudduken) klutamatten
(= en sorts trasamattor) spinn-
torsa (= lin) o. s. v. Alla arbeta-

Ullens 11. 11. 116

De för skänkepengarna utan
att veta det. Så repade Johan
Bengtsson en säck syre med
sig hem på Kvällarna -
han fick lov ta så mycket syre
han ville i Stagnus trädor -
så tråkade 'Uor Kellen' detta
i bakugnen så låt man
mala syret i Kärns
kvarn. Så gjordes det bröd
av syre och liteb karekijöl
och detta bröd åt man
med smet i de fattigas
boringar. Det fanns fattiga
kvinnor som mulo lingor
på 'Kvällarna' och bakade
till bröd. Detta bröd säges
ha varit mycket bestikt men

'Kvällarna'

(Kväll
grönn)

man åt det ändå. Det
var snitt 1868 men blev det
ändock mycket senare på
1869. Då kunde man inte vänta
tills skörden var mogen. Man
skär då av topparna på rågen
skar sönder det till hackel-
se som dockades i bakruken
och förmaldes. Det blev litet
mjölkaktigt och brudet som
bakades därav gick att äta.
Då läsmannen i Kulltorp
lades på Örtskådden blev
han tvungen att lämna
sitt sambo. Han kallade
då till sig den yngre rätta-
ren Johan Bengtsson och be-
rättade under tiden och djups

ånger vedebriandens mani-
pulationer med skänke-
pengarna 1868-69. Under djup
rörelse bad han John Bengt-
son om förlåtelse vilken
förlåt kom som med glatt
hjärta ty han var gammal-
modigare. En gammal-
lösare fick inte bica hat
i sitt hjärta. Han gladdes till
att länsmannen hade
vänt om och att han
kunde få ett gott slut
och få frid i sin själ. Risten
behövde aldrig be om tillgift
ej heller kommunalordföranden,
dessa gingo från detta livet
utan någon som helst betän-

meloe. Men en gammal man
som kallades för "Häcken".

(= säkerligen ~~ett~~ av kammarebäst
som antagligen burits som kucka
man) kunde inte tåga då
han kom i kontakt med
kommunalföranden: "Hinn
du också från"???

Kommunalföranden hade
inget svar att ge på denna
förfrågan utan sökte slinka
undan från denna fattige
fröjone som var så obek-
äkt uppsiktig och slungade
sådana saker i ansikten
som de nämnda. Häcken hade
också likt andra fattiga arbet-
at för dessa skänkepengar.

Småbarnsmålerierna blev som man
gjorde uppdraget en tid efter-
åt och det kunde gästilla
fri vederbörande men som
det heter: "Då ingen älla-
gäst^{er} finns ingen domare!"
De fattiga hade ej någon som
hjälpte sig i sitt elände
utan finner sig i allt hur
in det blev.

På 1874 medan länsmannen
änna var i sin kraft, önska-
de han, att från Bengtson
ville taga "kallestjänsten"
på säteriet under sommaren.
Ännå, den sistnämnde åtog
sig "kallestjänsten" och blev
bjuden 50 riksdaler för samma-

= kalle
tjänst, d.v.s.
ca vecka
hemma och
ca vecka
på havgården!

een och en fots tunn
"sälerebba" (= en remsa läder
i 12 tunn bredd). Lönen fick man
Bengtsson uppkäsa vad pengar-
na beträffade, men "sälerebba"
utblev. Hansmannen nämnde
den aldrig sedan heller. Det
var mycket som kände på den
tiden, det var inte så unga,
Länfolkets fick aldrig tillfälle
att höra sin röst, ingen vil-
le höra på. Understridsbyne
gick på bygden och liggde
de hade ej annat val ty i
fattighuset hade man inte
någ ut till dem. Man såg
helst att de födde sig borta
så fick de gå till fattighuset
och på usthärbåge.